

HERBARTIS

ADULT TRAINING ON HANDICRAFT PRODUCTION OF MEDICINAL AND AROMATIC PLANTS
2015-1-ES01-KA204-015718

ERASMUS + "HERBARTIS"

el projecte que ha donat ales a la formació a petits productors
de plantes aromàtiques

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Grup de Plantes Aromàtiques i Medicinals,
Programa de Bioeconomia i Governança
Consorti Centre de Ciència i Tecnologia
Forestal de Catalunya - CTFC

TEXT I IMATGES: Eva Moré i Palos

*HERBARTIS, la formació de petits artesans
elaboradors de productes a base
de plantes aromàtiques.
El projecte europeu ERASMUS+ HERBARTIS,
entre diferents regions mediterrànies,
va treballar entre 2015 i 2017
per a tirar endavant una formació contínua
semi-presencial per a petits productors i
emprenedors de Portugal, Espanya, Itàlia
i França que volen produir
plantes aromàtiques i medicinals
combinant-ho amb l'elaboració
de productes alimentaris.*

L'àrea mediterrània està plena de petites explotacions agrícoles, ja sigui per la distribució de les propietats familiars o per les característiques geogràfiques de les zones muntanyoses. Molts emprenedors rurals han vist en les plantes aromàtiques i medicinals (d'ara endavant PAM), una alternativa de cultiu en aquestes zones on els cultius tradicionals com ara els cereals, la vinya o l'olivera cada cop són menys rendibles. També hi ha gent que fuig de les àrees urbanes i dels efectes de la crisi econòmica i veu una oportunitat en la producció d'aquestes plantes.

En el moment d'engegar una activitat econòmica, però, s'enfronten a la realitat: les petites produccions no són suficients per a vendre a l'engròs a majoristes i decideixen elaborar produc-

Taller presencial sobre anàlisi sensorial de plantes aromàtiques. Monells, 21 d'octubre de 2016.

tes a base d'herbes per a vendre directament al consumidor. Aleshores han de tractar diferents aspectes (processat, aspectes de seguretat i higiene, normes i tràmits, màrqueting, etc.) que van més enllà de la simple producció de plantes (cultiu i transformació de la matèria primera), que fan que sigui més complex del que un havia pensat.

A més, la majoria de petits emprenedors no tenen prou capacitat per a invertir en equips industrials, de forma que es centren a realitzar una producció tradicional i senzilla, esdevenint artesans elaboradors de plantes. Però no existeix cap regulació específica d'aquesta professió, i fins al moment tampoc cap formació especialitzada, repte que va assumir el projecte "ERASMUS+ HERBARTIS: formació per a adults en producció artesana de plantes aromàtiques i medicinals".

L'objectiu del projecte era desenvolupar diferents eines formatives adreçades a alumnes adults de l'àmbit primari, que avalessin els seus coneixements professionals per a processar i elaborar productes artesans d'alta qualitat a base de PAM.

Es va formar una associació amb organismes de diferents països mediterranis amb expertesa en educació, recerca, desenvolupament rural i assessorament empresarial en l'àmbit de la producció de PAM, processat industrial, qualitat i comercialització. El Consorci de Ciència i Tecnologia Forestal de Cata-

lunya - CTFC (abans Centre Tecnològic Forestal de Catalunya) de Solsona va coordinar el projecte, i junt amb l'Institut de Recerca i Tecnologies Agroalimentàries - IRTA - de Monells, van ser els socis de Catalunya. Els altres socis eren de Portugal (Associação para o Desenvolvimento do Concelho de Moura - ADPMoura, de l'Alentejo), França (Université Européenne des Saveurs & des Senteurs - UESS, de la Provença - Alps - Costa Blava) i Itàlia (Associazione Terre dei Savoia - TdS, al Piemont, i Consiglio per la Ricerca in Agricoltura e l'Analisi dell'Economia Agraria - CREA, a la Ligúria).

En primer lloc, es va realitzar un estudi a cada regió per a conèixer bé les necessitats del sector productiu de PAM i la formació relacionada existent. Posteriorment es va dissenyar un nou currículum formatiu i el programa d'un curs mixt (amb activitats tant virtuals com presencials, nacionals i transnacionals) per a la producció artesana de productes alimentaris a base d'herbes. Això va servir per a elaborar un material formatiu d'alta qualitat que incloïa els següents mòduls:

1. Producció,
2. Transformació i qualitat de la matèria primera,
3. Tècniques d'elaboració de productes alimentaris a base d'herbes, i
4. Negoci, comercialització i venda.

Mobilitat a l'Alentejo (Portugal). Visita a Canteiro da Luz.

Mobilitat a la Provença (França). Visita a Aromates de Provence Coop.

Mobilitat a Catalunya. Visita a Vivers Riera Villagrasa.

Aquesta formació pretenia ser útil, pràctica i assumible pels alumnes adults, combinant la utilització de noves tecnologies i els intercanvis transnacionals, per a fomentar l'autoaprenentatge i el contacte amb la realitat empresarial.

Finalment, es va oferir un curs comú, que va durar del setembre de 2016 a l'abril de 2017, amb una versió adaptada a cada país, en castellà, portuguès, francès i italià. El curs a nivell estatal tenia una part en línia a través d'una plataforma *Moodle* amb un temari teòric comú a tots els països, tallers pràctics presencials (a Catalunya es van fer dues jornades a l'IRTA de Monells, una sobre anàlisi sensorial i l'altra d'envasat i etiquetatge) i activitats virtuals de treball en grup (realització de reptes setmanals, discussió en el fòrum).

Aquests cursos es complementaven amb activitats transnacionals, en què uns quants alumnes de cada curs es trobaven en un dels països participants, on tenien lloc visites a empreses, un seminari tècnic i tallers de treball en equips mixtes per a discutir temes relacionats amb el mòdul tractat en cada mobilitat. Així doncs, la primera mobilitat es va fer el novembre del 2016 a l'Alentejo i va versar sobre la producció de PAM, el gener del 2017 a la Provença sobre transformació (principalment assecadors), el març a Catalunya sobre elaboració de productes (infusions i condiments principalment) i l'abril al Pie-

mont i la Ligúria, sobre comercialització. Un cop finalitzat, els alumnes havien de fer un informe de les visites realitzades i elaborar unes conclusions dels treballs en equip.

En el curs hi van participar uns 20 alumnes de cada país. En acabar, 50 participants dels quatre cursos van avaluar l'experiència. Van puntuar com a "bo" el curs en línia, essent el temps ajustat, el contingut massa extens i algunes dificultats tècniques de la plataforma els principals factors limitants, i com a "molt bones" les activitats transnacionals, tot i les dificultats de comprensió lingüística i les llargues jornades.

Els socis van considerar que el projecte va ser molt exitós, ja que va permetre desenvolupar habilitats tecnològiques i nous coneixements, essent conscients de les diferències i similituds entre països.

Finalment, amb l'experiència adquirida es van elaborar unes directrius de metodologies de formació i recomanacions tècniques per al reconeixement de la producció artesanal d'herbes, amb el compromís per part de tothom que esdevingui una formació contínua, havent servit de base per a d'altres versions que no només tractin d'aliments, sinó també d'altres productes a base de PAM, com ara els cosmètics. Actualment s'estan cercant fórmules per a poder oferir una segona edició d'aquest curs mediterrani.

Mobilitat al Piemont (Itàlia). Visita a Valerbe.

Els principals resultats del projecte HERBARTIS, els informes (sobre les especificitats de la professió de producció artesana d'herbes, la formació existent, la proposta de nou currículum formatiu, les metodologies formatives, les recomanacions tècniques i la sostenibilitat), la plataforma de e-Learning, el programa del curs mixt i els materials formatius (temaris, vídeos, resums dels seminaris tècnics, reportatges de les visites, conclusions de treball en equip), estan accessibles a l'enllaç:

<https://herbartis.wordpress.com/reports/>

Podeu trobar més informació sobre les activitats realitzades a les diferents mobilitats transnacionals al següent enllaç:

<https://herbartis.wordpress.com/transnational-mobilities/>

Les directrius estan accessibles en castellà i es poden consultar en aquest enllaç:

<https://herbartis.wordpress.com/reports/guidelines-book/>

També podeu trobar més informació a les presentacions del seminari final que va tenir lloc a Barcelona el 27 de juny de 2017, a:

<https://herbartis.wordpress.com/reports/final-seminar-presentations/>

Eva Moré i Palos, Treballa des de 1998 al Grup de Plantes Aromàtiques i Medicinals (PAM) del Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC). S'ha format com a Enginyera Agrònoma en Economia Agrària (UdL), amb un màster en Fitoteràpia (IL3 UB), havent-se especialitzat en la comercialització de PAM. Té una àmplia experiència en projectes europeus, en transferència tecnològica i en dinamització del sector productor de PAM. [Més ...](#)